

eitt hósandi høvi at spyrja, um vit í dagstrevi okkara eru trúgv ímóti okkum sjálvum, móti landi okkara og móti framtíðini hjá børnum okkara.

Ábyrgdin at fáa tað at bera til í hesum landi er jú okkara – í felag. Lata vit tað upp í hendurnar á øðrum at seta kósina at fylgja í blindum. Tá verður landið avtoftað og tjóðin fokin.

Skaldið Chr. Matras sáli yrkti um Blinda liðið

1. Ganga fram í myrkri øll
tey blindu.
Ganga ymsar leiðir eftir
lyndi.
Eingin hóma málið fram
bert ganga –
so fer blindi liðið vegin
langa.

2. So í sælum stundum
henda lívsins undur
blindir fáa megi at lata eygu
sundur
liva ríkar løtur ið leingi
minnst
sjá at allar gøtu saman
finnast.

Eisini blindi liðið fær í sælum stundum megi at lata eygu sundur.

Stevnuhaldið og fólka-fundurin kann vera ein tilfúk, sum harafturat gevur stevnuni eitt veruligt innihald, ið stóðugt verður endurnýggjað, so hvørt sum mál verða rokkin.

Tey, ið stríddust fyrri at vinna merkinum sømdir á landi og á sjógvi, og sum eftir 20 ára stríði rukku hesum máli í 1940. Tey ætlaðu ikki, at stríðið skuldi enda tá, tað at vinna føroyingum rætt at umsita og ráða sær sjálvum sum tjóð. At bygja land endar ongantíð, at oyða land er skjótt. Stóra bóka-verkið eftir Simuni Hansen sála ber heitið »Tey bygja land«. Og við honum ber til at siga, **At bygja land er liv, tey bygja land, ið liva.**

Síðani Heimastýrislógina er lítið hent í okkara politisku menning. Karmarnir eru sprongdir, og tíðin er farin frá hesum samstarvshátti. Greiðar stjórnarreglur mugu fáast, ið tryggja

okkum sjálvsøgd rættindi, og samstundis leggja á okkum ábyrgd av egnum avgerðum. Tað er ikki ov mikið at krevja, at føroyingar ráða sær sjálvum í egnum viðurskiftum, og at krevja manna- og tjóðarrættindi virð her, eins væl og vit virða tey hjá øðrum. Men soleiðis hevur ikki altíð verið. Herferðin móti Føroyum í grindamálinum er talandi dømi um tað.

Føroyar eru ein tjóð, tí ivast eingin í. Men hvat er ein føroyingur. »Ein í Føroyum heimahoyrandi dani«. Henda lýsing er ikki nøktandi, og eigur at fáa eitt innihald sum meining er í.

Heimarrættur er ein sjálvfylgja í einari og hvørjari tjóð. Tað er okkara ábyrgd at virka fyrri hesum rætti. Og heimarrættur eigur ikki at verða lagdur undir illgruna, hvørki í spurninginum um ríkisfelagsskapin, ella í spurninginum um at viður-kenna aðrar tjóðir. Tað hava føroyingar altíð gjørt. Og vit hava altíð kent týðningin av at samstarva við aðrar tjóðir og ikki at byrgja okkum inni.

Heimarrættur er stóðugt undir samstarvi á jøvnum fœti við onnur lond og aðrar tjóðir.

Eg nevndi grundlógardagin í áðni. Ein og hvør tjóð hevur sjálvandi rætt til at samtykkja sína egnu grundlóg.

Men í løtuni hoyrast aðrir tónar frá landinum, ið metir seg at hava heimsins mest demokratisku grundlóg, Danmark.

Vit hoyra danskar serfrøðingar og danskar politikarar, sera hugsunarsamar, við brillum niðri á hálvari nøsini úttala seg um rætt føroyinga at samtykkja sína egnu grundlóg. Teir venda túmlinum niður, og siga at tað ber ikki til, tí so skal tann danska grundlógin broytast fyrst, og tað er ógvuliga ivasamt, um undirtøka verður í danska fólkinum fyrri tilfúkari broyting.

Hesi sjónarmið verða endurtikin ferð eftir ferð – eisini í føroyskum fjølmið-

um. Og tíverri verða tey ikki víst aftur. Men fyrri tað um eitt sjónarmið verður ofta endurtikið, verður tað ikki rætt.

Tað er ikki neyðugt at broyta grundlógina. Eingin kann taka rættin frá einum fólki og einari tjóð at samtykkja sína egnu grundlóg.

Og tað gongur ímóti andanum í dansku grundlógini, at tað skulu vera 5 mill. danir, sum gera av, um 45000 føroyingar hava rætt til at orða og samtykkja sína egnu grundlóg. Tað sigur seg sjálvt, at soleiðis kann tað ikki vera.

At tvihalda um hesi sjónarmið flókir bara viðurskiftini millum Føroyar og Danmark uppáftur meira.

Í bókini Tjðargreinar skrivur Jørgen Frantz Jacobsen longu í 1926 um henda spurning soleiðis. At Føroyar av einum tilvildar-leika og av kringleika hjá einum diplomati í 1814 fóru undan norsku krúnuni inn undir hina dansku, og í 1850 – uttan at vera eftir-

spurdur – komu inn undir grundlógina, ger ongan mun tjóðskaparlaga. Føroyingar vóru og eru enn eitt egið fólk.

Til tess at rokka málinum verða vit viðhvørt noytt til at spreingja teir karmar, sum er, og soleiðis er í dag. Veikleikarnar hjá einum lítlum samfelag kenna vit, og hava lært av teimum. Men fyrimunirnir eru mangir. Møguleikarnir í landi, á sjógvi og í undirgrund okkara eru ótømandi, verða teir umsitnir við hógv og við skili, eins og møguleikar okkara á jøvnum fœti at knýta samstarvshond við onnur lond og aðrar tjóðir.

Á Norðoyastevnu veittrar merkið – krossmerkið. Tað savnar og myndar okkum sum fólk og sum fríðsæl, frilynt og kristin tjóð. Merkið ímyndar tað, ið orð valla megna at lýsa, alt tað sum kortini býr í hjørtum okkara, og sum vit virða og verja, uttan at taka nakað frá nøkrum.

Má megi merkisins lata

eygu sundur og eggja okkum at taka við avbjóðingini.

Við hesum fari eg at takka fyrri orðið og ynskja at

Harrin heldur sína hond yvir land og fólk.

Góða Norðoyastevnu og gott summar.

